

socialgrupperingen ses den øverste gruppe næsten altid at bebo Storegade, der strækker sig tværs gennem Stege fra stranden via torvet til NØ-porten. Samme gade er også hjemsted for de største langhuse og huse på 2 etager. Långade bebos derimod især af søfolk, hvor der er grunde ned til stranden. Mere spredt ligger de specielt indstedsforbrugende erhverv som bager, smed, kandestøber og kobbersmed, mens normale ildstedsskatter ikke ses benyttet som social indikator. Kravet til ensartet behandling af de 4 valgte år har desværre resulteret i, at husstandsstørrelse ikke har kunnet bruges som social indikator, og det fremgår heller ikke af det trykte materiale, om samme familieoverhoved har besiddet flere grunde i byen.

Viggo Hansen

Helmut Jäger: Entwicklungsprobleme europäischer Kulturlandschaften: eine Einführung.

Wissenschaftliche Buchgesellschaft, Darmstadt 1987. X. 280 s. 22 cm. DEM 45,-.

Det falder naturligt, at Helmut Jäger som den største kender og mest alsidige geograf med speciale i den genetiske, historiske geografi, har villet give en grundig afrunding af hypoteser og metoder inden for sit fag. Men samtidig maner han til forsigtighed med tolkninger, der alene hviler på en komparativ metode. Forskellen mellem den tyske Siedlungsgeographie og den engelske Historical Geography med dens alsidighed i problembehandlingen trækkes frem. Det er kun naturligt, at den tyske forskning har fået en fremtrædende placering i dette arbejde, mens også de engelske traditioner behandles meget omhyggeligt. Til gengæld bliver der ikke megen plads til de øvrige europæiske nationers indsats. Sverige er dog rimeligt repræsenteret, mens dansk forskning kun nævner Svend Gissel og et par arbejder af Axel Steensby, men slet ikke Gudmund Hatt eller Carl Johan Becker, der dog begge er internationalt kendte. Men det kan hænge sammen med, at de forhistoriske perioder ikke indgår i emnebehandlingen og heller ikke kan findes citeret i den 57 sider lange litteraturliste.

Viggo Hansen

Lateinamerika im Brennpunkt: aktuelle Forschungen deutscher Geographen: ein Symposium der Gesellschaft für Erdkunde zu Berlin zum 125. Todestag Alexander von Humboldts. Hrsg. von Erdmann Gorm-

sen und Karl Lenz.

Reimer, Berlin 1987. 245 s. ill. 24 cm. DEM 68,-.

Disse artikler fra et Humboldt-symposium gennemgår først hans rejser i Sydamerika og den tyske forskning i Latin- Amerika siden 1950'erne med bl.a. 20 siders litteraturliste.

Dernæst følger nogle interessante bidrag til verdensdelens geografi. W. Lauer redegør således for et par forskningsprojekter om samspillet mellem mennesker og natur i Mexico og Bolivia. J. Bähr analyserer befolkningens vækst og vandringer i Sydamerika og bringer mange oplysende diagrammer og tabeller – specielt fra Peru. G. Mertins behandler metropolisering og liggeres med mange kort og diagrammer, og G. Kohlhepp har undersøgt erhvervsudviklingen i Amazonlandet med dets problemfyldte muligheder. Bogen afsluttes med en lang liste over tyske Sydamerika-forskere med angivelse af deres specialer.

Kr. M. Jensen

Kenneth Olwig: Hedens natur: om natursyn og naturanvendelse gennem tiderne. Teknisk Forlag, København 1986. 168 s. ill. 22 cm. Kr. 188,-.

Denne bog er skrevet af en geograf, men den handler ikke direkte om geografi. Det er en historisk-litterær analyse af begrebet natur og naturopfattelsen fra oldtiden til vore dage. Forfatteren tager sit udgangspunkt i Virgils beskrivelse af naturen, og heden kommer ind i billedet med Blichers digtning om de midtjyske landskaber. Analysen af Blichers naturopfattelse tillægges hovedvægten i bogen, men også andre forfattere og foregangsmænd i den jyske hedesag omtales. Således især Dalgas, og dermed forbindelsen til geografen J.F. Schouw samt Hedeselskabet, hvis virksomhed ikke helt faldet i forfatterens smag. K. Olwig afslører et indgående kendskab til litteraturen omkring disse emner og præsenterer det på en letlæselig måde, men bogens undertitel "om natursyn og naturanvendelse gennem tiderne" ville være mere dækkende for indholdet.

Bogen er oprindelig udkommet på engelsk, og i denne danske udgave er tilføjet et kapitel om marginaljordsdebatten. Det føles lidt påklistret, og medens de tidligere kapitler behandler et eller flere århundreders natursyn i oversigt, præsenteres marginaljordsproblemet ved en næsten minutøs redegørelse for en folketingsdebat. Forfatteren evner dog at stille

sig kritisk til de meget forskellige synspunkter fra politisk hold og fra naturfredningsforkæmperne, og han påpeger de mange modsætninger, der er indbygget i opfattelsen af begrebet marginaljord.

Kr. M. Jensen

François Duchêne, Edward Szczepanik, Wilfrid Legg: New limits on European agriculture: politics and the common agricultural policy.

Croom Helm, London 1985. XIII. 286 s. 24 cm. GBP 25,-.

Værket indledes med en historisk gennemgang af EF's landbrugspolitik frem til 1984-85 samt en vurdering af fællesskabets stilling i forhold til USA, Sovjet og det øvrige verdensmarked.

Det påpeges, hvordan væksten i EF's landbrug nu afhænger mere af marked og overskudsproduktion end af den politiske styring, hvilket er med til at underminere EF-landbrugets strategi. Det er også et problem for afsætningen, at Vesteuropas befolkning tiltager mindre end i andre områder i Verden, at den bliver ældre og gennemgående lider af overvægt. Fra 1979 blev EF nettoeksportør af fødevarer.

I kap. 3 behandles de daværende 10 enkelte lande, og for Danmark anføres, hvordan oliekrisen i 1973-74 efterfulgt af to tørkeår i 75 og 76 udskød EF-fordelene til 1977/78, hvorefter den anden energikrise i 1979 satte en stopper for væksten i landbrugsøkonomien. Det konkluderes, at store investeringer i mekaniseringen presser både den enkelte landmand og de enkelte nationer til at se mere på egne fordele, bl.a. ved en øget produktion, end at se på fællesskabets tarv.

De sidste afsnit sammenligner landenes agrare struktur og opstiller mulige strategier for fremtiden. Disse omfatter de kendte mekanismer: 1) fortsatte prisgarantier og produktionsrestriktioner, 2) reducerede garantier og fri produktion samt 3) et helt åbent marked. Ingen tror vel på et enkelt alternativ, og forfatterne anfører, at en eventuel "re-nationalisering" kan blive resultatet, og at den vil komme fra de tre store lande mod nord i EF: England, Frankrig og Vesttyskland.

Kr. M. Jensen

Deutscher Geographentag, 45, 1985: Tagungsbericht und wissenschaftliche Abhandlungen. Hrsg. von Wolf-Dieter Hüttenroth und Hans Becker.

Steiner, Stuttgart 1987. 551 s. ill. 24 cm. DEM 168,-.

En samling på knapt et hundrede indlæg fra 45. Deutscher Geographentag, der i 1985 foregik i Berlin. Her mødtes ca. 3500 deltagere til 3 dages møder med tilhørende ekskursioner både før og efter. Disse Geographentagen har efterhånden antaget dimensioner som de internationale kongresser, og arrangementet i Berlin var da også opdelt i 16 faglige emnekredse foruden fællesmøder og arbejdsgrupper. Emnerne fordeltes over så vidt forgrenede aspekter som: palæogeografi i Afrika, turisme, bygeografi i industrilandene, geøkologi, udviklingen i det åbne land, geografifundervisningen i socialistiske lande, tørkeområder i Nordafrika og Melle-møsten m.fl.

De enkelte indlæg er refereret på 5-7 sider og gennemgående forsynet med fyldige litteraturlister. Det er en imponerende samling af stof, der præsenteres i løbet af 3 dage, men man savner den koncentration omkring en bestemt egn, der karakteriserede møderne for 10-20 år siden; derved skabtes en ajourført regionalgeografi over Tysklands forskellige landskaber med værdifulde indslag fra lokale geografer.

Kr. M. Jensen

J. V. Thirgood: Cyprus: a cronicle of its forests, land, and people.

University of British Columbia Press, Vancouver 1987. XVIII, 371 s., ill. 24 cm. GBP 36.60.

For godt hundrede år siden omtalte en engelsk botaniker Cypern som en udbrændt slagge. Nu omstunder står det knapt så galt til – selv om det nok er for stærkt at tale om en grøn ø, ligesom i antikken. De forbedringer genskoveningen vit-terlig udviser, har deres rod i den skovpolitik briterne etablerede, som er fortsat i republikken, og som nok hører til de mere lyse dele af emnekredsen. Bogen er i højere grad en skovbog, end undertitlen kunne opfattes. Det er også en ganske mærkelig bog – en blanding af ofte meget konkrete oplysninger om øen og forestale problemer og mere bredt fortællende passager om ædle skovfolks virke. Der er meget at hente om skovproblemer i mediterrane områder – såvel om hvad man skal gøre eller undlade, men de kan forekomme at drukne noget i stof af mere speciel interesse. Der er et meget omfattende notemateriale bl.a. med forskellige skovforordninger og en meget omfattende bibliografi. Forlaget lancerer bogen som et poinerværk inden-

for det ny felt skovsociologi – som man dog kan finde på.

Henning Mørch

Regions, villes et aménagement: mélanges jubilaires offerts à Jacqueline Beaujeu-Garnier.

La Société de Géographie 1987. 675 s., 27 cm. FRF 350,-.

Anledningen til festskrifter kan være helt udmærket – som i dette tilfælde hvor en kreds af gode kolleger vil fejre fransk geografis grand old lady, om man da ellers vover sliq ugalant betegnelse. Ofte er festskrifter imidlertid på mange måder spildt ulejlighed fagligt set; falder men ikke mere eller mindre tilfældigt over en henvisning til artikel i en ofte meget tilfældig sammenhobning, eller får man ikke rent tilfældigt skriftsamlingen i hånden – ja, så er artiklerne nærmest "druknet". Der er dog undtagelser hvor der ved redaktion søges en slags helhed fx ved samlende tema. Dette festskrift er derfor ikke værst. Der er et halvt hundrede artikler, der på nær en håndfuld, smukt falder inden for samlingens titel ligesom, der blot er en håndfuld artikler, som ikke handler om Frankrig. Styret af titlens treklang – region-villes-amenagement – suppleret med Frankrig opnås helhed fx ved samlende tema. Bliver samlingen anbragt i biblioteket under Frankrig, og man lader sig styre af titlens treklang, er der dog mulighed for, at festskriftet vil blive brugt. Gennem to trediedele af artiklerne tegnes mange interessante træk af Frankrigs geografi. – I tilgift får man så overblik over en meget flittig geografis virke gennem den omfattende bibliografi og en liste over de talrige theses, der er blevet vejledt ved.

Henning Mørch

Tirol-Atlas. Hrsg. im Auftrag der Tiroler Landesregierung, unter der Leitung von Adolf Leidlmair.

Wagner, Innsbruck. Lieferung 8, 1986. 65 cm (tværformat). Begleittexte 9, 1985. 24 cm. Priser ikke oplyst.

Tidligere leveringer er førhen omtalt, denne lever helt op til vanlig standard. Lieferung 8 omfatter kort over arkæologiske fundsteder fra fortid og romertid, vandkraft og kvægracer. Det sidste kan måske isoleret betraget forekomme noget specielt. Leveringen omfatter endeligt en række kort over befolkningsfordelingen. Selvom man ved hvordan forholdene må være i en sådan Alpe-egn, er det ganske interessant at se, hvor koncentreret befol-

kningen er i de ganske smalle dalstrøg – i modsætning til den meget store del af regionen, der er aldeles folketom. – Til Lieferung 8 medfølger desuden et teksthæfte (dateret 1985) til tidligere udgivne kortblade. Dette får en ulempe ved udgivelsesformen til at falde meget stærkt i øjnene: Kortene leveres som regel (i første omgang) helt uden tekst og kommentarer.

Henning Mørch

Medical geography: progress and prospect. Ed. by Michael Pacione.

Croom Helm, London 1986. 337 s., fig. 23 cm. GBP 27.95.

Denne bog (serie) er for dyr – i forhold til den materielle karakter, til det primære sigte og til et vigtigt publikum. Skønt formelt tydelig nok er den meget billige, maskinskrevne fotosats (offset) utrolig ulæselig. Den fordyrende indbinding er overflødig, da bogen er lagt op som en status for et forskningsfelt og som sådan et øjebliksbillede, der hurtigt vil blive mindre aktuel. Studerende, der ville kunne bruge bogen som en introduktion til feltet, vil bestemt finde den for dyr – mange andre også.

Artiklerne er skrevet direkte til bogen, de er velskrevne, velforsynede med referencer, og up-to-date. De udgør hver for sig udmærkede indføringen i deres deltema, hvad enten de er generelle eller specielle. På den anden side er tilsvarende og stort set samtidige behandlinger forhånden samlet eller i artikler.

Der er for få illustrationer. Det er redaktørens syvende om et kulturgeografisk felt. Det er måske forklaringen på, at indledningen, skønt isoleret betraget, såmænd er fornuftig nok, er blevet kort og vel nærmest resumerer bogens artikel uden rigtigt at bringe dem i sammenhæng.

Henning Mørch

Hans-Georg Bohle: Südindische Wochenmarktsysteme: theoriegeleitete Fallstudien zur Geschichte und Struktur polarisierter Wirtschaftskreisläufe im ländlichen Raum der Dritten Welt. – (Erdkundliches Wissen, H. 82).

Steiner, Stuttgart 1986. XIX, 290 s., ill. & 12 tav. 24 cm. DEM 48,-.

Forfatteren betragter underudviklingen i den tredje verden som en dynamisk proces betinget af den stadig voksende polarisering imellem forskellige befolkningsgrupper. Ud fra dette synspunkt gives en beskrivelse af udviklingen i den sociale og rumlige organisation af de såkaldte uge-